

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
 ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
 מועד הבחינה: חורף תשס"ט, 2009
 מספר השאלון: 137,001203

ת"נ"ך

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון –	קטע שלא נלמד	–	(4x3)	–	12	נקודות
פרק שני –	נושא הגג: "מלכים ונביאים"	–	(16x2)	–	32	נקודות
פרק שלישי –	נושא החובה: "עלילות הראשית"	–	(14x1)	–	14	נקודות
פרק רביעי –	נושאי הבחירה	–	(14x3)	–	42	נקודות
	סה"כ	–		–	100	נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – קטע שלא נלמד (12 נקודות)

קרא שמואל א, ד', 18-2.

ויערכו פלשתים לקראת ישראל ותמש המלחמה ב
 וינגף ישראל לפני פלשתים ויכו במערכה בשדה כארבעת
 אלפים איש: ויבא העם אל-המחנה ויאמרו זקני ישראל
 למה נגפנו ה' היום לפני פלשתים נקחה אלינו משלה את-
 ארון ברית ה' ויבא בקדבנו וישענו מכף איבינו: וישלח ד
 העם שלח וישאו משם את ארון ברית ה' עבאות ישב
 הכרבים ושם שני בני-עלי עס-ארון ברית האלהים לפני
 ופינחס: ויהי כבוא ארון ברית ה' אל-המחנה וידעו כל-ה
 ישראל תרועה גדולה ותהם הארץ: וישמעו פלשתים את-
 קול התרועה ויאמרו מה קול התרועה הגדולה הזאת
 במחנה העברים וידעו כי ארון ה' בא אל-המחנה: ויראו ו
 הפלשתים כי אמרו בא אלהים אל-המחנה ויאמרו אז לנו
 כי לא היתה כזאת אתמול שלשם: אז לנו מי יצילנו מיד
 האלהים האדירים האלה אלה הם האלהים המקים את-
 מצרים בכל-מכה במדבר: התחזקו והיו לאנשים פלשתים ט
 פן תעבדו לעבדים כאשר עבדו לכם והייתם לאנשים
 ונלחמתם: וילחמו פלשתים וינגף ישראל וינסו איש לאחיו
 ותהי המכה גדולה מאד ויפל מישראל שלשים אלף דגלי:
 וארון אלהים נלקח ושני בני-עלי מתו לפני ופינחס: וידע א
 איש-בנימין מהמערכה ויבא שלח בעים ההוא ומדיו קדעים
 ואדמה על-ראשו: ויבוא והנה עלי ישב על-הכסא יד הדרך ו
 מצפה כיהיה לבו חרד על ארון האלהים והאיש בא להגיד
 בעיר ותזעק כל-העיר: וישמע עלי את-קול הצעקה ויאמר ד
 מה קול ההמון הזה והאיש מהר ויבא ויגד לעלי: ועלי בן ט
 תשעים ושמונה שנה ועינו קמה ולא יכול לראות: ויאמר ש
 האיש אל-עלי אנכי הבא מן-המערכה ואני מן-המערכה
 נסתי היום ויאמר מזה-היה הדבר בני: ויען המבשר ויאמר ו
 נס ישראל לפני פלשתים וגם מגפה גדולה היתה בעם וגם-
 שני בנות מתו לפני ופינחס וארון האלהים נלקחה: ויהי ו
 פהוביזו את-ארון האלהים ויפל מעל-הכסא אחרנית בערו
 יד השעה ותשבד מפרקתו וימת כירזקן האיש וכבד והוא
 שפט את-ישראל ארבעים שנה:

ענה על שלוש שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 2-4 (לכל שאלה – 4 נקודות).

ענה על שאלה 1 (חובה).

1. קרא פסוקים 5-2 בקטע שלפניך.

בקטע זה בא לידי ביטוי הכוח שמייחס עם ישראל לארון ברית ה'.

בסס טענה זו על שתי ראיות מהכתוב.

ענה על שתיים מהשאלות 2-4.

2. "התבוסה [...] מידי אלוהי העברים מוצגת במקרא כמרשימה כל כך, שהידיעה עליה התפשטה בקרב

עמי האזור ונשמרה בזכרונם" (שי בר-אפרת, שמואל א)

הבא מהקטע שלפניך ראיה לביסוס טענה זו.

3. בפסוקים 10-11 מוסר המספר המקראי את תוצאות הקרב בסדר המשקף את דרגות

החומרה שלהן עבור כלל ישראל.

בסס טענה זו על הכתוב.

4. קרא פסוקים 13, 16-18.

המבשר מוסר לעלי את תוצאות הקרב באופן הדרגתי.

כיצד באה ההדרגתיות לידי ביטוי בפסוקים 17-18, ומה יכולה להיות הסיבה לסדר

מסירה זה?

פרק שני – נושא הגג: "מלכים ונביאים" (32 נקודות)

ענה על שתי שאלות: על אחת מהשאלות 5-6, ועל אחת מהשאלות 7-8.

בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

(לכל סעיף – 8 נקודות; סה"כ – 16 נקודות לשאלה)

ענה על אחת מהשאלות 5-6.

5. קרא מלכים א, י"ז, 1-16.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבֵי מִתְּשִׁבֵי גִלְעָד אֶל־
אֲחֵיכֶם חִי־הָאֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לִפְנֵי אִם־יְהִי
הַשָּׁמַיִם הָאֵלֶּה טָל וּמִטָּר כִּי אִם־לִפִּי דְבַרְיִי: וַיְהִי
דְבַר־הָאֱלֹהִים לְאֹמֶד: לֶךְ מִזֶּה וּפְנִיתָ לֶךְ קִדְמָה וְנִסְתַּרְתָּ
בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: וְהָיָה מִהֲנַחַל תִּשְׁתַּחֲוֶה וְאֶת־
הָעֵרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֵּלְךָ שֵׁם: וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ כְּדִבְרֵי־הָאֱלֹהִים: וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב
בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: וְהָעֵרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם
וּבָשָׂר בַּבֶּקֶר וּלְחֶם וּבָשָׂר בְּעֵרֶב וּמִן־הַנַּחַל יִשְׁתַּחֲוֶה: וַיְהִי מִקֵּץ
יָמָיו וַיִּבֶשׂ הַנַּחַל כִּי לֹא־הָיָה גֶשֶׁם בָּאָרֶץ: וַיְהִי
דְבַר־הָאֱלֹהִים לְאֹמֶד: קוּם לֶךְ צַרְפָּתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן וַיִּשְׁבֹּת
שָׁם הִנֵּה צִוִּיתִי שֵׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה לְכַלְכֵּלְךָ: וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ צַרְפָּתָה
וַיָּבֵא אֶל־פֶּתַח הַעִיר וְהִנֵּה־שָׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה מְקֻשָּׁשֶׁת עֵצִים
וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר קַח־נָא לִי מַעֲטָמִים בְּגָלִי וְאַשְׁתָּה:
וְתֵלֶךְ לִקְחַת וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לִקְחִי־נָא לִי פֶתַח־לֶחֶם בִּידְךָ:
וַתֹּאמֶר חִי־הָאֱלֹהִים אֱלֹהֵיךָ אִם־יִשְׁלִי מַעֲוָג כִּי אִם־מֵלֶא
כַּף־קֶמֶחַ בְּכַד וּמַעֲטָ־שֶׁמֶן בְּצַפְחַת וְהִנֵּנִי מְקֻשָּׁשֶׁת שְׁנַיִם
עֵצִים וּבֹאֲתִי וְעִשִׂיתִיָּהוּ לִי וּלְבִנִי וְאֶכְלֶנָּהּ וּמִתְּנֵנוּ: וַיֹּאמֶר
אֵלֶיהָ אֱלֹהֵינוּ אֶל־תִּירָאִי בְּאֵי עֲשֵׂי כְדַבְּרֶךָ אֲךָ עֲשִׂי־לִי
מִשֵּׁם עֵגֶה קִטְנָה בְּרֹאשְׁנָה וְהוֹצֵאת לִי וּלְךָ וּלְבִנְךָ תַעֲשֵׂי
בְּאַחֲרֶנָּה: כִּי כֹה אָמַר הָאֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל כֹּד
הַקֶּמֶחַ לֹא תִכְלֶה וְצַפְחַת הַשֶּׁמֶן לֹא תִחַסֵּר עַד יוֹם תִּתֵּן־הָאֱלֹהִים
גֶשֶׁם עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה: וְתֵלֶךְ וְתַעֲשֵׂה כְדַבְּרֵי אֱלֹהֵינוּ וְתֵאכֵל
הוֹאֲזֶהיָא וּבֵיתָה יָמִים: כֹּד הַקֶּמֶחַ לֹא כִלְתָה וְצַפְחַת הַשֶּׁמֶן
לֹא חָסַר כְּדַבְּרֵי־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֱלֹהֵינוּ:

תת
ט
טו
היא והוא

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. בקטע שלפניך יש שני סיפורים המתארים כיצד אליהו ניצל מהבצורת בזכות ההשגחה האלוהית.

בסס טענה זו על שתי דוגמאות מכל סיפור (סך הכול ארבע דוגמאות).

ב. (1) מהו הקושי שהדרישה של אליהו מעוררת אצל האלמנה? בסס את תשובתך על פסוקים 11-13. (4 נקודות)

(2) בפסוק 13 אליהו מעודד את האלמנה ואומר: "אל תיראי".

על מה אליהו מסתמך בדבריו אלה? בסס את תשובתך על פסוקים 8-16 בקטע שלפניך. (4 נקודות)

ג. (1) בפסוק 15 יש קרי וכתיב. הסבר איזה קושי בפסוק גרם לקרי זה. (4 נקודות)

(2) ר"י כספי כתב בפירושו לפסוק 15: "להעירונו, שהיו אוכלים בחבורה אחת יחד ובחיבה.

פעם הוא ראשון ופעם הוא אחרון, לא לעולם הוא ראשון כאשר עשה בתחילה".

האם פירוש זה מתאים יותר לכתוב או לקרי? נמק. (4 נקודות)

וַיְהִי בַשָּׁנָה שְׁלֹשׁ לַהֲוֹשֵׁעַ
בְּיַד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ חֻזַּקְיָה בֶן-אֲחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה: בֶּן-
עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמַלְכוֹ וַעֲשָׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מֶלֶךְ
בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אָמוֹ אֲבִי בֶת-זְכַרְיָה: וַיַּעַשׂ הַיִּשְׂרָאֵלִים בְּעֵינֵי ה'־
כָּל אֲשֶׁר-עָשָׂה דָוִד אָבִיו: הוּא הִסִּיר אֶת-הַבַּמֹּת וְשִׁבַּר
אֶת-הַמִּצְבֹּת וְכָרַת אֶת-הָאֲשֵׁרָה וְכָתַת נָחֹשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר-
עָשָׂה מֹשֶׁה בְּיַד עַד-הַיָּמִים הַהֵמָּה הָיוּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל מִקְטָרִים
לוֹ וַיִּקְרָאוּלוֹ נְחֹשֶׁת: בַּה' אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל בָּטַח וְאֲחֲרָיו לֹא-
הָיָה כְּמֹהוּ כָּל מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵיו: וַיִּדְבַּק בַּה'־
לֹא-סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמַד מִצֹּתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה ה'־ אֶת-מֹשֶׁה:
וְהָיָה ה'־ עִמּוֹ כָּל אֲשֶׁר-יָצָא יִשְׁכִּיל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ-אֲשׁוּר
וְלֹא עָבְדוּ: הוּא הִכָּה אֶת-פְּלִשְׁתִּים עַד-עֹזָה וְאֶת-גְּבוּלֶיהָ
מִמִּגְדַל נֹצְרִים עַד-עִיר מִבְּצָר: וַיְהִי בַשָּׁנָה
הַרְבִּיעִת לְמֶלֶךְ חֻזַּקְיָהוּ הָיָה הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית לַהֲוֹשֵׁעַ בֶּן-
אֱלֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה שְׁלֹמִנְאֶסֶר מֶלֶךְ-אֲשׁוּר עַל-שְׁמֹרֹן
וַיֵּצֵר עֲלֵיהָ: וַיִּלְכְּדָהּ מִקְצֵה שְׁלֹשׁ שָׁנִים בַּשָּׁנָה-שֵׁשׁ לַחֻזַּקְיָה
הָיָה שְׁנַת-תֵּשַׁע לַהֲוֹשֵׁעַ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִלְכְּדָה שְׁמֹרֹן: וַיַּגֵּל
מֶלֶךְ-אֲשׁוּר אֶת-יִשְׂרָאֵל אֲשׁוּרָה וַיִּנְחַם בַּחֲלָה וּבַחֲבוּר נָהַר
גֹּזָן וְעָרֵי מְדִי: עַל אֲשֶׁר לֹא-שָׁמְעוּ בְּקוֹל ה'־ אֱלֹהֵיהֶם
וַיַּעֲבְדוּ אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת כָּל-אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד ה'־
וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא עָשׂוּ:
וּבַאֲרָבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֶלֶךְ חֻזַּקְיָה עָלָה סַנְחַרִּיב מֶלֶךְ-אֲשׁוּר
עַל כָּל-עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְפָּשֶׂם: וַיִּשְׁלַח חֻזַּקְיָה מֶלֶךְ-
יְהוּדָה אֶל-מֶלֶךְ-אֲשׁוּר וּלְכִישָׁה וְלֵאמֹר וַחֲטָאתִי שׁוּב מֵעָלַי
אֶת אֲשֶׁר-תָּתֵן עָלַי אֲשֵׁא וַיִּשֶׂם מֶלֶךְ-אֲשׁוּר עַל-חֻזַּקְיָה מֶלֶךְ-
יְהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּכֶר-כֶּסֶף וּשְׁלֹשִׁים כֶּכֶר זָהָב: וַיִּתֵּן חֻזַּקְיָה
אֶת-כָּל-הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית-ה'־ וּבְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ:
בַּעֲת הַהִיא קָצַץ חֻזַּקְיָה אֶת-דִּלְתוֹת הַיָּבֵל ה'־ וְאֶת-
הָאֲמֹנֹת אֲשֶׁר עָפָה חֻזַּקְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּתְּנֶם לְמֶלֶךְ
אֲשׁוּר:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 3-7 בקטע שלפניך.

- (1) בפסוקים אלה חזקיהו זוכה להערכה חיובית. ציין שתי דוגמאות להערכה חיובית כלפי חזקיהו, והסבר כל דוגמה. (5 נקודות)
- (2) הסבר מדוע השמדת נחש הנחושת, שעשה משה במצוות ה', מתוארת כאן כמעשה חיובי. (3 נקודות)

ב. (1) פסוקים 9-12 בקטע שלפניך קוטעים את רצף הסיפור שבפרק. הוכח טענה זו מהכתוב. (4 נקודות)

(2) קרא גם **מלכים ב**, י"ז, 5-6.

חורבן ממלכת שומרון מתואר פעם אחת בפרק י"ז ופעם נוספת בפרק י"ח (בקטע שלפניך).

הסבר מה יכולה להיות המטרה של חזרה זו. (4 נקודות)

ג. קרא גם **דברי הימים ב**, ל"ב, 1-8, 30.

- (1) על פי פסוקים אלה, הסבר שלוש פעולות הכנה של חזקיהו למלחמה נגד סנחריב מלך אשור. (3 נקודות)
- (2) קרא גם **מלכים ב**, כ', 20 ואת הכתובת שלפניך:

[דבר] הנקבה. וזה היה דבר הנקבה. בעוד ומנפם החצבם את
הגרזן אש אל רעו ובעוד שלש אמת להנקב, נשמע קל אש ק
רא אל רעו, כי הית זדה בצר מימן ומשמאל. ובים ה
נקבה הכו החצבם אש לקרת רעו, גרזן על גרזן, וילכו
המים מן המוצא אל הפרכה במאתים ואלף אמה, ומוא
ת אמה היה גבה הצר על ראש החצבם]

ש' אחיטוב כותב: "הכתובת מצליחה לשמור על ההתפעמות שבמפגש החוצבים משתי צדות הנקבה, ועל השלמת המפעל האדיר שנחשב במעבה ההר".

(ש' אחיטוב, אסופת כתובות עבריות)

מהו "המפעל האדיר" שאחיטוב מדבר עליו, כיצד מפעל זה קשור אל חזקיהו, ומה בכתובת מבטא את ה"התפעמות" (=התרגשות) שבמפגש? (5 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 7-8.

7. קרא ירמיה, א', 19.

וַיְהִי דְבַר-ה' אֵלַי לֵאמֹר: בְּטָרִם
אֲצַוְךָ בְּבִטָּן יִדְעֶתִיךָ וּבְטָרִם תֵּצֵא מִדָּחַס הַקִּדְשֵׁיךָ נְבִיא
לְגוֹיִם נְתַתִּיךָ: וְאָמַר אֲהֵה אֲדֹנָי ה' הִנֵּה לֹא-יִדְעֵתִי דְבַר
כִּי-נָעַר אֲנִכִּי: וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי אֲלֵ-תֹאמַר נָעַר אֲנִכִּי כִּי עַל-
כָּל-אֲשֶׁר אֲשַׁלְּחֶךָ תֵּלֵךְ וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲצַוְךָ תִּדְבַר: אֲלֵ-
תִירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי-אֲתָךְ אֲנִי לְהַצִּילָךְ נֹאס־ה': וַיִּשְׁלַח ה'
אֶת-יָדוֹ וַיַּגַּע עַל-פִּי וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרִי בְּפִיךָ:
רְאֵה הַפְּקֻדֹתֶיךָ וְהַיּוֹם הַזֶּה עַל-הַגּוֹיִם וְעַל-הַמְּמַלְכוֹת לְנִתּוֹשׁ
וּלְנִתּוּץ וּלְהֶאֱבִיד וּלְהָרוֹס לְבָנוֹת וּלְנִטּוּעַ: וַיְהִי
דְבַר-ה' אֵלַי לֵאמֹר מַה-אֲתָה רֹאֵה יִרְמִיָּהוּ וְאָמַר מִקַּל
שָׂקָד אֲנִי רֹאֵה: וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי הִיטַבְתָּ לְרֹאוֹת כִּי-שָׂקָד
אֲנִי עַל-דְּבָרִי לַעֲשׂוֹת: וַיְהִי דְבַר-ה' אֵלַי
שֵׁנִית לֵאמֹר מַה אֲתָה רֹאֵה וְאָמַר סִיד נִפְוֹחַ אֲנִי רֹאֵה וּפְנֵי
מִפְּנֵי צְפוֹנָה: וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי מִצְפוֹן תִּפְתַּח הַדְּרֵעָה עַל כָּל-
יְשֵׁבֵי הָאָרֶץ: כִּי הִנְנִי קֹרֵא לְכָל-מְשַׁפְּחוֹת מַמְלָכוֹת צְפוֹנָה
נֹאס־ה' וּבָאוּ וְנִתְּנוּ אִישׁ כִּסְאוֹ פֶתַח וְשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם וְעַל
כָּל-חֹמֹתֶיהָ סָבִיב וְעַל כָּל-עָרֵי יְהוּדָה: וּדְבַרְתִּי מִשְׁפָּטִי
אוֹתָם עַל כָּל-דְּרֵעֹתָם אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיִּקְטְרוּ לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַמַּעֲשֵׂי יָדֵיהֶם: וְאֲתָה תֵּאָזֵר מִתַּנְיֶיךָ וּקְמַת וּדְבַרְתָּ
אֵלֵיהֶם אֵת כָּל-אֲשֶׁר אֲנִי אֲצַוְךָ אֲלֵ-תַחַת מִפְּנֵיהֶם פֶּן-
אֲחַתְּךָ לִפְנֵיהֶם: וְאֲנִי הִנֵּה נְתַתִּיךָ הַיּוֹם לְעִיר מְבִצֵּר וּלְעִמּוּד
בְּרוֹז וּלְחַמּוֹת נְחֹשֶׁת עַל-כָּל-הָאָרֶץ לְמַלְכֵי יְהוּדָה לְשֹׂרֵיהָ
לְכַהֲמָה וְלַעַם הָאָרֶץ: וּנְלַחְמוּ אֵלֶיךָ וְלֹא-יִוָּכְלוּ לָךְ כִּי-אֲתָךְ
אֲנִי נֹאס־ה' לְהַצִּילָךְ:

אֲצַוְךָ

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

- א. ה' אומר לירמיהו: "בטרם אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך" (פסוק 5). שליחות המוטלת על אדם עוד לפני לידתו היא תופעה מוכרת במזרח הקדום. אסרחדון מלך אשור אומר: "האלים הגדולים... קראוני למלוך על כל הארצות עוד בהיותי בבטן אמי יולדתי".
- מדוע מסופר שירמיהו נבחר עוד כשהיה ברחם, ומהי המטרה של ציון פרט זה בדברי אסרחדון?
- ב. בהקדשת ירמיהו לנביא יש מוטיבים המאפיינים הקדשות של נביאים. ציין שלושה מוטיבים כאלה מהקטע שלפניך, והסבר אותם. בסס דברך על הכתוב.
- ג. קרא פסוקים 13-19 בקטע שלפניך. בפסוקים אלה נזכרת המילה "חומות" פעמיים (בנטייות שונות): בפסוק אחד היא במשמעות המילונית (רגילה) ובפסוק אחר היא דימוי. בכל אחד מהפסוקים, הסבר מה הן החומות ומהו תפקידן.

ויהי בשנה הראשית ממלכת צדקיה מלך יהודה בשנת הרבעית בחדש החמישי אמר אלי חנניה בן עוזר הנביא אשר מגבעון בבית ה' לעיני הכהנים וכל העם לאמר: כה אמר ה' עבאות אלהי ישראל לאמר שברתי את-על מלך בבל: בעוד שנתים ימים אני משיב אל-המקום הזה את-כל-כלי בית ה' אשר לקח נבוכדנאצר מלך-בבל מן-המקום הזה ויביאים בבל: ואת-יכניה בן-יהויקים מלך-יהודה ואת-כל-גלות יהודה הבאים בכלה אני משיב אל-המקום הזה נאס-ה' כי אשפר את-על מלך בבל: ויאמר ירמיה הנביא אל-חנניה הנביא לעיני הכהנים ולעיני כל-העם העמדים בבית ה': ויאמר ירמיה הנביא אמן בן יעשה ה' יקם ה' את-דבריו אשר נפאת להשיב כלי בית-ה' וכל-הגולה מבבל אל-המקום הזה: אך שמע-נא הדבר הזה אשר אנכי דבר באזניך ובאזני כל-העם: הנביאים אשר היו לפני ולפניך מן-העולם וינבאו אל-ארצות רבות ועל-ממלכות גדולות למלחמה ולרעה ולדבר: הנביא אשר ינבא לשלום בלא דבר הנביא ידע הנביא אשר-שלחו ה' באמת: ויקח חנניה הנביא את-המוטה מעל צואר ירמיה הנביא וישברוהו: ויאמר חנניה לעיני כל-העם לאמר כה אמר ה' ככה אשפר את-על נבוכדנאצר מלך-בבל בעוד שנתים ימים מעל צואר כל-הגוים וילך ירמיה הנביא לדרבו: ויהי דבר-ה' אל-ירמיה אחרי שבור חנניה הנביא את-המוטה מעל צואר ירמיה הנביא לאמר: הלוך ואמרת אל-חנניה לאמר כה אמר ה' מוטת עין שברתי ועשית תחתיהן מטות ברזל: כי כה אמר ה' עבאות אלהי ישראל על ברזל נתתי על-צואר כל-הגוים האלה לעבד את-נבוכדנאצר מלך-בבל ועבדוהו וגם את-חית השרה נתתי לו: ויאמר ירמיה הנביא אל-חנניה הנביא שמע-נא חנניה לא-שלחך ה' ואתה הבטחת את-העם הזה על-שקר: לכן כה אמר ה' הנני משלחך מעל פני האדמה השנה אתה מת כי-סרה דברת אל-ה': וימת חנניה הנביא בשנה ההיא בחדש השביעי:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. (1) קרא פסוקים 4-1 בקטע שלפניך.

ציין שלושה עניינים שחנניה בן עזור מנבא עליהם, והסבר אותם.

(4 נקודות)

(2) קרא גם ירמיה, כ"ז, 16-17.

ציין שני עניינים שבהם נבואת ירמיהו מנוגדת לנבואת חנניה, והסבר אותם.

(4 נקודות)

ב. (1) בפסוקים 10-11 בקטע שלפניך חנניה עושה מעשה סמלי ומסביר אותו.

מהו המעשה הסמלי, ומהי משמעותו? בסס את תשובתך על הכתוב.

(4 נקודות)

(2) בדברי ה' לירמיה בפסוקים 12-14 יש שני שינויים הנוגעים למעשה הסמלי

שעשה חנניה. כתוב מה הם שני השינויים, והסבר את משמעותם. (4 נקודות)

ג. קרא פסוקים 8-9 בקטע שלפניך ואת דברי רמב"ם על נביאים:

"דברי הפורענות שהנביא אומר... אם לא עמדו [=התקיימו] דבריו – אין בזה הכחשה לנבואתו... שהקדוש ברוך הוא ארך אפיים ורב חסד וניחם [=התחרט] על הרעה, ואפשר שעשו תשובה ונסלח להם... אבל אם הבטיח על טובה... ולא באה הטובה שאמר – בידוע שהוא נביא שקר. שכל דבר טובה שיגזור האל אפילו על תנאי – אינו חוזר [בו]... הא [=מכאן] למדת שבדברי הטובה בלבד ייבחן הנביא."

(1) לפי רמב"ם, הסבר כיצד מבחינים בין נביא אמת לנביא שקר אם ניבא נבואת

נחמה. (4 נקודות)

(2) לדעת רמב"ם, האם אפשר להבחין בין נביא אמת לנביא שקר אם ניבא

נבואת פורענות (=לרעה)? נמק. (4 נקודות)

פרק שלישי – נושא החובה: "עלילות הראשית" (14 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 9-10.

9. קרא בראשית, ג', 24-22; ו"א, 9-1.

בראשית, ג', 24-22

בב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב
וְרָע וְעַתָּה וּפְדִי-שְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וַחַי
כג לְעֹלָם: וַיִּשְׁלַחְהוּ יְהוָה אֱלֹהִים מִגֹּזְעֵרֶן לְעַבְדֹת אֶת-הָאָדָמָה
ד אשר לקח מִשֶׁם: וַיַּגִּישׁ אֶת-הָאָדָם וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגֹזְעֵרֶן
אֶת-הַדְּרָכִים וְאֵת לְהֵט הַחֶרֶב הַמֹּת־הַפֶּכֶת לְשָׁמֹר אֶת-דַּרְךְ
עַץ הַחַיִּים:

בראשית, ו"א, 9-1

א וַיְהִי כָל-הָאָרֶץ שָׁפָה אַחַת וּדְבָרִים אַחָדִים: וַיְהִי בְנִסְעָם
ב מִקְדָּם וַיִּמְצְאוּ בְקִעָה בָאָרֶץ שְׁנַעַר וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
ג אֶל-רֵעֵהוּ הִבֵּה גִלְבָּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשִׂרְפָה וְתֵהִי לָהֶם
ד הַלְבָּנָה לְאֹבֵן וְהַחֲמוֹר הִיָּה לָהֶם לְחֹמֶר: וַיֹּאמְרוּ הִבֵּה וְנִבְנֶה
ה לָנוּ עִיר וּמְגֹדֵל וְרֵאשׁוּ בְשִׁמְיֵם וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ שֵׁם פֶּן-נִפְוֶן עַל-
ו פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ: וַיֵּרֶד יְהוָה לִרְאֹת אֶת-הָעִיר וְאֶת-הַמְּגֹדֵל
ז אֲשֶׁר בָּנוּ בְנֵי הָאָדָם: וַיֹּאמֶר יְהוָה הֵן עַם אֶחָד וְשִׁפְהָ אַחַת
ח לְכָלָם וְזֶה חָחֵלֶם לַעֲשׂוֹת וְעַתָּה לֹא-יִבְעַר מֵהֶם כָּל אֲשֶׁר
ט יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת: הִבֵּה נִרְדָּה וְנִבְלָה שֵׁם שִׁפְתֵם אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ
כ אִישׁ שִׁפְתֵי רֵעֵהוּ: וַיִּפֶץ יְהוָה אֶתם מִשָּׁם עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ
ס וַיַּחֲדְלוּ לְבַנֵּת הָעִיר: עַל-כֵּן קָרָא שְׁמָהּ בָּבֶל כִּי-שָׁם
כָּלל יְהוָה שִׁפְתֵי כָל-הָאָרֶץ וּמִשָּׁם הִפִּיצָם יְהוָה עַל-פְּנֵי
כָל-הָאָרֶץ:

- א. (1) בשני הכתובים אלוהים מציב גבול לאדם.
הסבר מה מונע אלוהים מהאדם על פי הקטע בפרק ג', ומה הוא מונע מבני האדם על פי הקטע בפרק י"א. בסס את תשובתך על הכתובים. (4 נקודות)
- (2) קרא **בראשית**, י"א, 4 ו**שמואל ב**, ז', 8-9.
בשני הכתובים מדובר על "עשיית שם".
ציין באיזה מהכתובים יש יחס שלילי ל"עשיית שם", ובאיזה מהם היחס הוא חיובי, והסבר מהי הסיבה ליחס השונה לעשיית השם. (6 נקודות)
- ב. קרא **בראשית**, ג', 22 ו**בראשית**, י"א, 6.
הסבר מהו הקושי התאולוגי (=הדתני) העולה מדברי אלוהים לפי פסוקים אלה. (4 נקודות)

10. קרא בראשית, ב', 17-16; ג', 7-1.

בראשית, ב', 17-16

טו וַיִּצַו ה' אֱלֹהִים עַל-הָאָדָם
 טז לֵאמֹר מִכָּל עֵץ-הַגָּן אֲכַל תֹּאכַל: וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְדַע לֹא
 ז תֹּאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכַלְתָּ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת:

בראשית, ג', 7-1

א והנחש היה ערום מכל
 ב חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל-הָאִשָּׁה אַף
 ג כִּי-אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגָּן: וְתֹאמַר הָאִשָּׁה
 ד אֶל-הַנָּחַשׁ מִפְּרִי עֵץ-הַגָּן נֹאכַל: וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ-הַגָּן
 ה אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן תָּמֹתוּן:
 ו וַיֹּאמֶר הַנָּחַשׁ אֶל-הָאִשָּׁה לֹא-מוֹת תָּמֹתוּן: כִּי יָדַע אֱלֹהִים כִּי
 ז בְּיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וּנְפַקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהִייתֶם כַּאֱלֹהִים יָדְעֵי טוֹב
 ח וְדַע: וְתֵרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכַל וְכִי תֹאוֹה-הוּא
 ט לְעֵינַיִם וְנִחְמַד הָעֵץ לְהִשְׁכִּיל וְתִקַּח מִפְּרִיו וְתֹאכַל וְתִתֶּן גַּם-
 י לְאִישׁוֹ עִמָּה וַיֹּאכַל: וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרְוָם
 יא הֵם וַיִּתְּפְרוּ עֲלֵה תְּאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חִגְרֹת:

א. קרא **בראשית**, ב', 16-17; ג', 4-5.

במה משנה הנחש בדבריו **בבראשית**, ג', 4-5 את הצו האלוהי ב**בראשית**, ב', 16-17: ציין שני שינויים בדברי הנחש, והסבר מה בדברים אלה גורם לאישה להתפתות. בסס את דבריך על הכתובים. (7 נקודות)

ב. רש"י בפירושו לפסוק 6 מוצא קשר בין אופן הראייה של האישה את העץ בפסוק 6 לבין דברי הנחש בפסוק 5.

קרא את פירוש רש"י ל**בראשית**, ג', 6:

"כי טוב העץ – להיות כאלהים.

וכי תאווה הוא לעינים – כמו שאמר לה 'ונפקחו עיניכם'.

ונחמד להשכיל – כמו שאמר לה 'יודעי טוב ורע'."

על פי פירוש רש"י, כיצד רואה האישה את העץ אחרי דברי הנחש? (7 נקודות)

פרק רביעי – נושאי הבחירה (42 נקודות)

בפרק זה חמישה נושאים, ובכל נושא שתי שאלות (שאלות 11-20).
עליך לבחור בשלושת הנושאים שלמדת, ולענות על שאלה אחת מכל נושא שבחרת.
(סה"כ – שלוש שאלות; לכל שאלה – 14 נקודות)

נושא בחירה: "חורבן, גלות וגאולה"

ענה על אחת מהשאלות 11-12.

11. קרא מלכים ב, כ"ד, 8-17; כ"ה, 27-30.

מלכים ב, כ"ד, 8-17

בְּיָמֵי
 שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה יְהוֹיָכִן בְּמַלְכוֹ וְשָׁלֹשׁ חֳדָשִׁים מֶלֶךְ
 בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ נְחֻשְׁתָּא בַת-אַלְנָתָן מִירוּשָׁלַם: וַיַּעַשׂ
 הָרַע בְּעֵינֵי ה' כָּל אֲשֶׁר-עָשָׂה אָבִיו: בָּעַת הַהִיא עָלָה
 עֲבָדֵי נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל יְרוּשָׁלַם וַתִּבֵּא הָעִיר בַּמְצוֹר:
 וַיָּבֵא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל עַל-הָעִיר וַעֲבָדָיו צָרִים עָלֶיהָ:
 וַיֵּצֵא יְהוֹיָכִן מֶלֶךְ-יְהוּדָה עַל-מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְאִמּוֹ וַעֲבָדָיו
 וְשָׂרָיו וְסָרִיסָיו וַיִּקַּח אֹתוֹ מֶלֶךְ בָּבֶל בַּשָּׁנָה שְׁמֹנֶה לַמְּלָכּוֹ:
 וַיֵּצֵא מִשָּׁם אֶת-כָּל-אוֹצְרוֹת בַּיִת ה' וְאוֹצְרוֹת בַּיִת הַמֶּלֶךְ
 וַיִּקְצֹץ אֶת-כָּל-כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל
 בְּהִיכַל ה' כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' וְהִגְלָה אֶת-כָּל-יְרוּשָׁלַם וְאֶת-
 כָּל-הַשָּׂרִים וְאֶת כָּל-גְּבוּרֵי הַחַיִל עִשְׂרֵה אֲלָפִים גּוֹלָה וְכָל-
 הַחֲרָשׁ וְהַמְּסַגֵּר לֹא נִשְׁאַר זֹלַת דָּלֶת עַם-הָאָרֶץ: וַיִּגַּל אֶת-
 יְהוֹיָכִין בְּבִלְהָ וְאֶת-אֵם הַמֶּלֶךְ וְאֶת-נִשְׂי הַמֶּלֶךְ וְאֶת-סָרִיסָיו
 וְאֶת אוֹלֵי הָאָרֶץ הוֹלִיךְ גּוֹלָה מִירוּשָׁלַם בְּבִלְהָ: וְאֶת כָּל-
 אֲנִשְׂי הַחַיִל שִׁבְעַת אֲלָפִים וְהַחֲרָשׁ וְהַמְּסַגֵּר אֶלֶף הַפֶּלַ
 גְּבוּרִים עָשִׂי מִלְחָמָה וַיְבִיאֵם מֶלֶךְ-בָּבֶל גּוֹלָה בְּבִלְהָ:
 וַיִּמְלֹךְ מֶלֶךְ-בָּבֶל אֶת-מַתְנִיָּה דָדוּ תַחְתָּיו וַיִּסַּב אֶת-
 שְׁמוֹ עֲדָקִיָּהוּ:

מלכים ב, כ"ה, 27-30

וַיְהִי בְשָׁלְשִׁים וְשִׁבְעַת שָׁנָה לְגָלוּת
 יְהוֹיָכִן מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּשָׁנָה עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה
 לַחֹדֶשׁ נִשָּׂא אוֹיֵל מֶלֶךְ בָּבֶל בְּשַׁנַּת מָלְכוֹ אֶת־רֹאשׁ
 יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה מִבֵּית כְּלָא: וַיְדַבֵּר אֹתוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן אֶת־
 כְּסָאוֹ מֵעַל כְּסֵא הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבָבֶל: וְשָׂא אֶת בְּגָדֵי
 כְּלָאוֹ וְאָכַל לֶחֶם תָּמִיד לִפְנֵי כָל־יְמֵי חַיָּיו: וְאַרְחָתוֹ אֲרָחַת
 תָּמִיד נִתְּנָה־לּוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כָּל יְמֵי חַיָּו:

א. קרא **מלכים ב, כ"ד, 8-17** (בקטע שלפניך) ואת הקטע מהכרוניקה הבבלית לשנת שבע לנבוכדנאצר, המתאר את כיבוש ירושלים:

"שנה שבע: בחודש כסלו גייס מלך אכד (בבל) את צבאו ויצא אל ארץ חתי. הוא חנה על עיר יהודה, ובשני לחודש אדר כבש את העיר ולכד את מלכה. הוא מינה בה מלך כלבבו. את מנחתה העשירה לקח והעביר לבבלי".

- (1) בקטע **ממלכים ב, כ"ד, 8-17**, ובכרוניקה הבבלית מתוארים אותם אירועים. ציין שלוש נקודות דמיון בין שני המקורות. (5 נקודות)
- (2) ציין שלושה פרטי מידע שזכרים בספר מלכים, ואינם נזכרים בכרוניקה הבבלית. מה אפשר ללמוד מהרחבה זו בספר מלכים על מגמת הסופר המקראי? (6 נקודות)

ב. מלכי המזרח הקדום נהגו לעשות מעשי חסד וחנינה בעת הכתרתם. על פי **מלכים ב, כ"ה, 27-30** שלפניך, הסבר איזה מעשה חסד וחנינה עשה מלך בבל. (3 נקודות)

12. קרא ירמיה, מ"ב, 7-16; מ"ג, 1-7.

ירמיה, מ"ב, 7-16

ויהי מקץ עשרת ימים ויהי דבר ז
 ה' אל-ירמיהו: ויקרא אל-יוחנן בן-קרח ואל כל-שרי ח
 החילים אשר אתו ולכל-העם למקטן ועד-גדול: ויאמר ט
 אליהם כה-אמר ה' אלהי ישראל אשר שלחתם אתו י
 אליו להפיל תחנתכם לפניו: אם-שוב תשובו בארץ הזאת י
 ובנתי אתכם ולא אהרס ונטעתי אתכם ולא אתוש בי י
 נחמתי אלהי-הרעה אשר עשיתי לכם: אל-תיראו מפני י
 מלך בבל אשר-אתם יראים מפניו אל-תיראו ממנו נא-ס
 ה' כי-אתכם אני להושיע אתכם ולהציל אתכם מידו: י
 ואתן לכם רחמים ורחם אתכם והשיב אתכם אל-אדמתכם: יב
 ואם-אמרים אתם לא נשב בארץ הזאת לבלתי שמע בקול יג
 ה' אלהיכם: לאמר לא כי ארץ מצרים נבוא אשר לא-ד
 נראה מלחמה וקול שופר לא נשמע וללחם לא-נרעב ושם י
 נשב: ועתה לכן שמעו דבר-ה' שארית יהודה כה-אמר ט
 ה' עבאות אלהי ישראל אם-אתם שום תשמון פניכם י
 לבא מצרים ובאתם לגור שם: והיתה החרב אשר אתם ט
 יראים ממנה שם תשיג אתכם בארץ מצרים והרעב אשר- י
 אתם ודאגים ממנו שם ידבק אחריכם מצרים ושם תמתו:

ירמיה, מ"ג, 7-1

וַיְהִי כְּבָלוֹת יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶל-כָּל-הָעָם
 אֶת-כָּל-דְּבָרֵי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר שָׁלַח ה' אֱלֹהֵיהֶם
 אֵלֵיהֶם אֶת-כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה
 בֶּן-הוֹשַׁעְיָה וַיֹּחֲזֵן בֶּן-קֶרַח וְכָל-הָאֲנָשִׁים הַזֵּדִים אֹמְרִים
 אֶל-יִרְמְיָהוּ שִׁקֵּר אַתָּה מְדַבֵּר לֹא שֶׁלַּח ה' אֱלֹהֵינוּ לְאָמֹר
 לֹא-תָבֹאוּ מַעֲרִים לַגּוֹר שָׁם: כִּי בָרוּךְ בֶּן-נְרִיָּה מִסִּית אֶתְךָ
 בְּנֵי לְמַעַן תֵּת אֹתָנוּ בְיַד-הַכַּשְׂדִּים לְהַמִּית אֹתָנוּ וּלְהַגְלוֹת
 אֹתָנוּ בָּבֶל: וְלֹא-שָׁמַע וַיֹּחֲזֵן בֶּן-קֶרַח וְכָל-שְׂרֵי הַחִילִים וְכָל-
 הָעָם בְּקוֹל ה' לְשַׁבֵּת בְּאֶרֶץ יְהוּדָה: וַיִּקַּח וַיֹּחֲזֵן בֶּן-קֶרַח
 וְכָל-שְׂרֵי הַחִילִים אֶת כָּל-שְׂאֵרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר-שָׁבוּ מִכָּל-
 הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִדְחוּ-שָׁם לַגּוֹר בְּאֶרֶץ יְהוּדָה: אֶת-הַגְּבָרִים וְאֶת-
 הַנְּשִׁים וְאֶת-הַטָּף וְאֶת-בָּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל-הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר
 הָיְתָה נְבוֹזָרָדָן רַב-טַבָּחִים אֶת-גְּדֻלְיָהוּ בֶן-אֲחִיקָם בֶּן-שָׁפָן
 וְאֶת יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא וְאֶת-בָּרוּךְ בֶּן-נְרִיָּהוּ: וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ מַעֲרִים
 כִּי לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל ה' וַיָּבֹאוּ עַד-תַּחְפַּנְחָס:

א. קרא ירמיה, מ"ב, 7-16.

- (1) מהי מטרת הנביא בדבריו לעם, על פי פסוקים אלה? (2 נקודות)
- (2) ירמיהו בפנייתו אל העם נעזר גם בהבטחות וגם באיומים.
- הבא מדברי ירמיהו הבטחה אחת ואיום אחד, והסבר אותם. (5 נקודות)

ב. קרא ירמיה, מ"ג, 7-1.

- (1) בקטע זה מתוארת תגובת העם על דברי ירמיהו בפרק מ"ב. מה הייתה התגובה? (3 נקודות)
- (2) בפסוקים אלה יש ביקורת של הסופר המקראי על מתנגדי ירמיהו. הבא מהכתוב שתי ראיות לביקורת כזו. (4 נקודות)

נושא בחירה: "אדם וגורלו בספרות החכמה"

ענה על אחת מהשאלות 13-14.

13. קרא איוב, ג', 1-13; ירמיה, כ', 14-18.

איוב, ג', 1-13

אֲחֲרֵי־כֵן פָּתַח אִיּוֹב אֶת־פִּיהוּ

וַיִּקְלַל אֶת־יוֹמוֹ:

וַיֵּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמֶר: יָאֲבֹד יוֹם אֲוֹלַד בּוֹ וְהַלִּילָה אֲמַר הָרָה גְבֵר:
הַיּוֹם הַהוּא יְהִי חֹשֶׁךְ אֶל־יַדְרָשׁוּ אֱלֹהִים מִמֶּעַל וְאֶל־תּוֹפֵעַ
עָלָיו נִהְרָה: וַיִּגְאֻלוּ חֹשֶׁךְ וְצַלְמוֹת תִּשְׁכַּן עָלָיו עַנְנָה יִבְעַתְהוּ
כַּמְרִירֵי יוֹם: הַלִּילָה הַהוּא יִקְחֶהוּ אִפְלֵ אֶל־יַחַד בֵּימֵי שָׁנָה
בְּמִסְפַּר יָדָחִים אֶל־יָבֵא: הִנֵּה הַלִּילָה הַהוּא יְהִי גִלְמוּד אֶל־
תְּבוֹא רִנְנָה בּוֹ: יִקְבְּהוּ אֲרָרֵי־יוֹם הַעֲתִידִים עֲרֹר לִוְיָתָן: יִחַשְׁכוּ
כּוֹכְבֵי נֶשֶׁף וְקוֹלָאוֹר וְאִין וְאֶל־יִרְאֶה בַּעֲפַעֲפֵי־שָׁחַר: כִּי לֹא
סָגַר דַּלְתֵי בִטְנִי וַיִּסְתַּר עֲמָל מֵעֵינַי: לִמָּה לֹא מִרְחַס אַמּוֹת
מִבֶּטֶן יִצְאָתִי וְאֶגּוּעַ: מִדּוֹעַ קִדְמוֹנֵי בְרַכִּים וּמִה־שָׂדִים כִּי
אֵינְק: כִּי־עָתָה שָׁכַבְתִּי וְאִשְׁקוּט יִשְׁנֵתִי אִין וַיִּנּוּחַ לִי:

ירמיה, כ', 14-18

אֲרֹר הַיּוֹם אֲשֶׁר יִלְדֵתִי בּוֹ יוֹם אֲשֶׁר־
יִלְדֵתֵנִי אִמִּי אֶל־יְהִי בְרוּךְ: אֲרֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר בִּשְׂר אֶת־אֲבִי
לְאִמּוֹ יִלְדֵלֶךְ בֶּן זָכָר שִׂמְחָה שִׂמְחָהוּ: וְהִיָּה הָאִישׁ הַהוּא
כְּעָרִים אֲשֶׁר־הִפְךָ: הֵן וְלֹא נָחַם וְשָׁמַע זַעֲקָה בְּבִקְר וּתְרוּעָה
בַּעַת צְהָרִים: אֲשֶׁר לֹא־מוֹתַתֵּנִי מִרְחַס וְתִהְיֶה־לִי אִמִּי קִבְרִי
וְרַחֲמָה הָרַת עוֹלָם: לִמָּה זֶה מִרְחַס יִצְאָתִי לְרֹאוֹת עֲמָל
וַיִּגּוֹן וַיִּכְלוּ בְּבִשְׂת יָמָי:

- א. גם ירמיהו וגם איוב מקללים גורמים שונים הקשורים בלידתם.
את מה מקלל כל אחד מהם? בתשובתך ציין שני גורמים שאיוב מקלל, ושני גורמים שירמיהו מקלל, וכתוב בלשונך מהי הקללה שמקלל כל אחד מהם. (8 נקודות)
- ב. בפסוקים 10-13 מונה איוב מצבים שבהם לידתו הייתה יכולה להימנע.
ציין שלושה מהמצבים האלה, והסבר למה איוב משתוקק.
בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

14. קרא קהלת, ג', 18-22; בראשית, ב', 4-7; 19-20.

קהלת, ג', 18-22

אמרתני אני בלבי על-דברת
 בני האדם לברם האלהים ולראות שהם-בהמה המה להם:
 כי מקרה בני-האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם כמות
 זה כן מות זה ורוח אחד לכל ומותר האדם מן-הבהמה אין
 כי הכל הבל: הכל הולך אל-מקום אחד הכל הנה מן-העפר
 והכל שב אל-העפר: מי יודע רוח בני האדם העלה היא
 למעלה ורוח הבהמה הורדת היא למטה לארץ: וראיתי כי
 אין טוב מאשר ישמח האדם במעשיו כי-הוא חלקו כי מי
 יביאנו לראות במה שיהיה אחריו:

בראשית, ב', 4-7

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה'
 אלהים ארץ ושמים: וכל ושיח השדה טרם יהיה בארץ וכל-
 עשב השדה טרם יצמח כילא המטיר ה' אלהים על-הארץ
 ואדם אין לעבד את-האדמה: ואד יעלה מן-הארץ והשקה
 את-כל-פני האדמה: וייצר ה' אלהים את-האדם עפר
 מן-האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה:

בראשית, ב', 19-20

ויצר
 ה' אלהים מן-האדמה כל-חית השדה ואת כל-עוף השמים
 ויבא אל-האדם לראות מה-יקרא-לו וכל אשר יקרא-
 לו האדם נפש חיה הוא שמו: ויקרא האדם שמות לכל-
 הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא-מצא
 עזר פנגדו:

- א. (1) יש הטוענים כי בדברי קהלת בקטע שלפניך אפשר למצוא רמזים לתיאור בריאת האדם ובעלי החיים ב**בראשית**, ב' מה הם לדברי קהלת היסודות המשותפים לאדם ולבהמה? בסס את דבריך על הקטע **מקהלת**, ג', 18-22 ועל **בראשית**, ב', 7, 19. (4 נקודות)
- (2) "יומותר האדם מן הבהמה אין" (**קהלת**, ג', 19). על מה מבסס קהלת את המסקנה הזאת? בסס את דבריך על הקטע **מקהלת**, ג' שלפניך. (6 נקודות)
- ב. חכמים ביקשו להוציא את ספר קהלת מכתבי הקודש, בין השאר מפני שהוא מכיל סתירות פנימיות. עיין בפסוקים שלפניך **מקהלת**, וכן **בקהלת**, י"ב, 7. מה בפסוקים אלה יכול להיחשב כסתירה פנימית? (4 נקודות)

נושא בחירה: "חיי הפרט והכלל בראי השירה"

ענה על אחת מהשאלות 15-16.

15. קרא שמואל ב, א', 17-27; איכה, ה', 1-22.

שמואל ב, א', 17-27

וַיִּקְנֶן דָּוִד אֶת־
 הַקִּינָה הַזֹּאת עַל־שְׂאוּל וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ: וַיֹּאמֶר לְלַמֵּד בְּנֵי־
 יְהוּדָה קִשֵּׁת הִנֵּה כְּתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיִּשָּׁר: הַצְבִּי יִשְׂרָאֵל עַל־
 בְּמוֹתֶיךָ חָלַל אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים: אַל־תִּגִּידוּ בְּגַת אֶל־תַּבְּשָׁרוּ:
 בַּחַיִּצַּת אֲשַׁקְלוֹן פֶּן־תִּשְׁמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן־תִּעְלֹזְנָה
 בְּנוֹת הָעַרְלִים: הֲרֵי בְּגַלְפֵּעַ אֶל־טַל וְאֶל־מִטְרַע עֲלֵיכֶם וְשָׂדֵי
 תְּרוֹמַת כִּי שֶׁם נִגְעַל מִגֵּן גִּבּוֹרִים מִגֵּן שְׂאוּל בְּלִי מְשִׁיחַ בְּשֵׁמֶן:
 מִדָּם חָלָלִים מִחֶלֶב גִּבּוֹרִים קִשֵּׁת יְהוֹנָתָן לֹא נִשּׁוּג אַחֹר
 וְחָרֵב שְׂאוּל לֹא תִּשׁוּב רִיקָם: שְׂאוּל וְיְהוֹנָתָן הִנָּאֲהִבִים
 וְהִנְעִימָם בַּחַיִּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ מִנְּשָׂרִים קִלּוּ מֵאֲרִיּוֹת
 גִּבּוֹרִים: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל־שְׂאוּל בְּכִינָה הַמְּלַבֵּשְׁכֶם שְׁנֵי עֶסֶד
 עֲדָנִים הַמַּעֲלָה עֲדֵי זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן: אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים בַּתּוֹךְ
 הַמְּלַחְמָה יְהוֹנָתָן עַל־בְּמוֹתֶיךָ חָלַל: צַר־לִי עֲלֶיךָ אַחִי יְהוֹנָתָן
 נִעַמְתָּ לִּי מְאֹד נִפְלְאָתָה אֲהַבְתָּךְ לִּי מֵאֲהַבַת נָשִׁים: אֵיךְ
 נָפְלוּ גִבּוֹרִים וַיֵּאבְדוּ כְּלֵי מִלְחָמָה:

זכר ה' מה־היה לנו הביט ודאה את־חדפתנו: נחלתנו
 נהפכה לזרים בתינו לנכרים: יתומים היינו אין אב אמתינו
 כאלמנות: מימינו בכסף שתינו עצינו במחיר יבאו: על
 צוארנו נרדפנו יגענו לא הונח־לנו: מצרים נתנו יד אשור
 לשבע לחם: אבתינו חטאו אינם אנו עונתיהם סבלנו:
 עבדים משלו בנו פרק אין מידם: בנפשנו נביא לחמנו
 מפני חרב המדבר: עורנו כתנור נכמרו מפני זלעפות
 רעב: נשים בציון ענו בתלת בערי יהודה: שרים בידם
 נתלו פני זקנים לא נהדרו: בחורים טחון נשאו ונעדים
 בעץ בשלו: זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם: שבת
 משוב לבנו נהפך לאבל מחולנו: נפלה עטרת ראשנו
 או־נא לנו כי חטאנו: על־זה היה דוה לבנו על־אלה
 חשכו עינינו: על הדי־ציון ששמים שועלים הלכרבו: אתה
 ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור: למה לנעו תשפחנו
 תעזבנו לארך ימים: השיבנו ה' אֵלֶיךָ ונשוב חדש
 ימינו כקדם: כי אִס־מֵאֵס מאסתנו קצפת עלינו עד־מֵאֵד:

א. בשני הקטעים שלפניך יש שתי קינות – קינה על מת וקינה על חורבן.

(1) ציין שני מאפיינים של קינה על מת, והדגם אותם משמואל ב, א, 17-27

(דוגמה אחת לכל מאפיין). (4 נקודות)

(2) בפרק ה' באיכה המשורר מקונן על חורבן המקדש ועל מצבו הקשה של העם,

ומבקש את רחמי ה'.

הדגם מהקינה את שלושת העניינים המסומנים בקו. (4 נקודות)

ב. בדברי דור החורבן באיכה, פרק ה', באות לידי ביטוי שתי תפיסות: האחת – הכרה

בחטאים שהם עצמם חטאו, והשנייה – האשמת דורות קודמים באסון.

בסס טענה זו על הכתוב. (6 נקודות)

16. קרא תהלים, כ"ג, קכ"א

תהלים, כ"ג

א מִזְמוֹר לְדָוִד הִיא רֵעִי לֹא אֶחָסֵד: בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיעַנִי עַל-
 ג מִי מִנְחֹת יִנְהַלְנִי: נַפְשִׁי יִשׁוּבֵב יִנְחַנִּי בַמַּעְגָּלִי-צֶדֶק לְמַעַן
 ד שְׁמוֹ: גַּם כִּי-אֵלֶךְ בְּגִיא עֲלָמוֹת לֹא-אֵירָא דַע כִּי-אַתָּה עֲמֹדִי
 ה שְׁבִטְךָ וּמִשְׁעֲנֵתְךָ הַמָּוֶה יִנְחַמְנִי: תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי וְשִׁלַּחֵן נֶגֶד צַדִּיקִי
 ו דְשִׁנֵּת בְּשִׁמְן רֵאשִׁי כּוֹסֵי רוּיָה: אֵךְ וְטוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל-יָמֵי
 חַיֵּי וְשִׁבְתִּי בְּבֵית-הָאֵל לְאֶרֶךְ יָמִים:

תהלים, קכ"א

א שִׁיר לְמַעְלוֹת אֲשָׁא עֵינֵי אֶל-הַהַרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי: עֲזָרִי
 ג מֵעַם הָאֵל עִשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֶל-יִתֵּן לְמוֹט רַגְלְךָ אֶל-יָנוּם
 ד שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא-יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: הִיא שְׁמֶרְךָ
 ו הָאֵל צִלְךָ עַל-יַד יְמִינְךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא-יִכְבֶּה וְיָרַח בְּלִילָה:
 ח הָאֵל יִשְׁמְרְךָ מִכָּל-רָע יִשְׁמֹר אֶת-נַפְשְׁךָ: הִיא יִשְׁמֹר-צֵאתְךָ
 וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:

א. בשני המזמורים משורר תהלים מבטא את הביטחון בקרבת ה' והשגחתו.

הבא שתי דוגמאות מכל מזמור לטענה זו, והסבר כל דוגמה.

(סך הכול ארבע דוגמאות.) (8 נקודות)

ב. "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתי בבית ה' לארך ימים" (תהלים, כ"ג, 6).

את המילה "ושבתי" אפשר לפרש משורש י-ש-ב או משורש ש-ו-ב.

הסבר את הפסוק על פי כל אחת מהמשמעויות של המילה "ושבתי".

איזו מהן מתאימה יותר לרוח המזמור? נמק את דבריך.

(6 נקודות)

נושא בחירה: "חוק וחברה במקרא"

ענה על אחת מהשאלות 17-18.

17. קרא שמות, כ"ב, 24-26; מלכים ב, ד', 7-1.

שמות, כ"ב, 24-26

ט אִם-כִּסֵּף וְתִלְוָה אֶת-עַמִּי אֶת-הָעַם לֹא-תִהְיֶה לוֹ בְּנִשָּׁה
 טה לֹא-תִשְׁמֹן עָלָיו נֶשֶׁךְ: אִם-חֶבְל תַּחֲבֹל שְׁלֵמַת רֵעֶךָ עֵד
 כו בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁבְּנוּ לוֹ: כִּי הוּא כְסוּתָהּ לַבְּדָה הוּא שְׂמֹלָתוֹ
 לְעֵדוֹ בַּמָּה יִשָּׁכַב וְהָיָה כִּי-יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי-חָנַן
 אֲנִי:

מלכים ב, ד', 7-1

א וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׂי
 ב בְּנֵי-הַנְּבִיאִים יָצְקָה אֶל-אֵלֵישָׁע לֵאמֹר עֲבֹדְךָ אִישִׁי מֵת
 ג וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבֹדְךָ הָיָה יָדָא אֶת-יְהוָה: וְהַנְּשִׂיָה בָּא לִקְחַת
 ד אֶת-שְׁנֵי יוֹדָיו לֹל לַעֲבָדִים: וַיֹּאמֶר אֵלֵיהָ אֵלֵישָׁע מַה אֶעֱשֶׂה-
 ה לְךָ הַיְדִידִי לִי מִה-יִשְׁלַח לְבִי בְּבֵית וְתֹאמַר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כֹּל
 ו בְּבֵית כִּי אִם-אֶסֶךְ שָׁמֹן: וַיֹּאמֶר לְבִי שְׂאֵלֶי-לְךָ כֵּלִים מִן-
 ז הַחַיִּץ מֵאֵת כָּל-שְׂכֵנֵיכִי כֵּלִים רַקִּים אֶל-תִּמְוִטֵנִי: וּבֵאת
 ח וּסְגַרְתָּ הַדֶּלֶת בְּעֹדְךָ וּבְעֹד-בְּנִיךָ וַיִּצְקַת עַל כָּל-הַכֵּלִים הָאֵלֶּה
 ט וְהִמְלֵא תִסִּיעַ: וְתִלְךְ מֵאֵתוֹ תִסְגַּר הַדֶּלֶת בְּעֹדָה וּבְעֹד בְּנִיָּה
 י הֵם מִגִּישִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מִיִּצְקַת: וְהָיָה כַּמְלֵאת הַכֵּלִים
 יא וְתֹאמַר אֶל-בְּנֵי הַנְּשִׂיָה אֵלַי עֵד כָּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵין עֵד
 יב כָּלִי וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמֹן: וְתָבֵא וְתִגַּד לְאִישׁ הָאֵלֵהִים וַיֹּאמֶר
 יג לְבִי מִכִּרִי אֶת-הַשָּׁמֹן וְשִׁלַּמְתִּי אֶת-נְשִׁיכִי וְאַתָּה בְּנִיכִי תִהְיֶה
 יד בְּמֹתֶר:

לך
 שפניך
 מוצקת
 נשך ופניך

א. בשני הכתובים שלפניך חוזר פועל מהשורש צ-ע-ק.

(1) על פי הקטע משמות, הסבר מה דורש ה' מהמלווה, ובמה השימוש

בשורש צ-ע-ק מדגיש את הסיבה לדרישה זו של ה' (4 נקודות)

(2) הסבר את הקשר בין השימוש בשורש צ-ע-ק בקטע ממלכים ובין החובה של

אלישע כלפי האלמנה. (4 נקודות)

ב. מדברי אלישע אל האלמנה נראה כי הנושה פעל על פי המקובל בתקופה שבה

מתרחש הסיפור.

בסס קביעה זו על הכתוב במלכים ב, ד' (6 נקודות)

18. קרא שמות, כ"ב, 23-20; דברים, כ"ד, 22-17.

שמות, כ"ב, 23-20

וַגַּד לֹא-תוֹנֶה וְלֹא
 כ
 תִּלְחַצְנוּ כִּי-גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: כָּל-אֱלֹמְנָה וְיָתוֹם
 כא
 לֹא תַעֲנוּן: אִם-עָנָה תַעֲנֶה אֹתוֹ כִּי אִם-צָעַק וְצָעַק אֵלַי
 כב
 שָׁמַע אֲשַׁמַּע צָעַקְתּוֹ: וְחָרָה אַפִּי וְחָרַגְתִּי אֶתְכֶם בַּחֶרֶב וְהָיוּ
 כג
 נְשִׁיכֶם אֱלֹמְנוֹת וּבְנֵיכֶם יִתְמִים:

דברים, כ"ד, 22-17

לֹא תִטָּה
 י
 מִשֹּׁפֵט גֵר יָתוֹם וְלֹא תִחַבֵּל בְּגַד אֱלֹמְנָה: וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ
 יא
 בְּמִצְרַיִם וַיִּפְדֶּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ מִשֵּׁם עַל-כֵּן אֲנִכִּי מִצְוֶה לַעֲשׂוֹת
 יב
 אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה: כִּי תִקְצֹר קִצְרוֹךְ בְּשׂוֹךְ וּשְׂכַחַת
 יג
 עֹמֵד בְּשׂוֹךְ לֹא תִשׁוּב לְקַחְתּוֹ לְגֵר לִיתוֹם וְלֹא-אֱלֹמְנָה יִהְיֶה
 יד
 לְמַעַן יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: כִּי
 יו
 תִחַבֵּט יָדְךָ לֹא תִפְאֹר אַחֲרֶיךָ לְגֵר לִיתוֹם וְלֹא-אֱלֹמְנָה יִהְיֶה:
 יז
 כִּי תִבְעֵד כְּדָמְךָ לֹא תַעֲוֹל לְאֲחֵרֶיךָ לְגֵר לִיתוֹם וְלֹא-אֱלֹמְנָה יִהְיֶה:
 יח
 וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל-כֵּן אֲנִכִּי מִצְוֶה לַעֲשׂוֹת
 יט
 אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה:

א. לפיכך פירוש רמב"ן לשמות, כ"ב, 20:

ורבי אברהם אמר: זכור כי גרים הייתם כמוהו... והנכון בעיני כי יאמר: לא תונה גר ולא
 תלחצנו ותחשוב שאין לו מציל מידך, כי אתה ידעת שהייתם גרים בארץ מצרים, וראיתי את
 הלחץ אשר מצרים לוחצים אתכם ועשיתי בהם נקם, כי אני רואה דמעת העשוקים... ואני
 מציל כל אדם מיד חזק ממנו.

את הנימוק "כי גרים הייתם בארץ מצרים" אפשר להבין גם כהזדהות וגם כאיום.
 הסבר כיצד מבין אותו רבי אברהם, וכיצד מבין אותו רמב"ן. (6 נקודות)

ב. בקטע בדברים, כ"ד, 19-21 יש ציוויים בנוגע לגידולים חקלאיים, ומטרתם היא
 דאגה לחלשים.

ציין מה הם הגידולים החקלאיים, והסבר בנוגע לכל אחד מהם את הדרך שבה יש
 לעזור לחלש. (8 נקודות)

נושא בחירה: "המאבק לחברה מוסרית – ערך מרכזי בנבואה"

ענה על אחת מהשאלות 19-20.

19. קרא עמוס, ד', 1-3; ח', 4-8.

עמוס, ד', 1-3

א שִׁמְעוּ הַדְּבָר הַזֶּה
 ב פְּרוֹת הַבָּשָׂן אֲשֶׁר בְּתֵר שְׂמֹרֹן הַעֲשִׂקוֹת דְּלִים הָרִצְצוֹת
 ג אֲבִיוֹנִים הָאֹמְרוֹת לְאֲדֹנֵיהֶם הִבִּיֵּא וְנִשְׁתָּה: נִשְׁבַּע אֲדֹנֵי
 ד ה' בְּקִדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנִשְׂא אֶתְכֶם
 ה בַּעֲזוֹת וְאַחֲרֵיתְכֶן בְּסִדְרוֹת דֹּגָה: וּפְרָצִים תִּצְאָנָה אִשָּׁה נְגִדָה
 וְהִשְׁלַכְתֶּנָּה הַחֲרָמוֹנָה נָאִם-ה':

עמוס, ח', 4-8

ד שִׁמְעוּ זֹאת הַשְּׂאֲפִים
 ה אֲבִיוֹן וְלִשְׁבִּית עֲנוּי-אֶרֶץ: לֹא מִדְּמֵי יַעֲבֹד הַחֹדֶשׁ וְנִשְׁפִּידָה
 ו שֹׁבֵר וְהִשְׁבֵּת וְנִפְתַּח-חֶבֶר לְהַקְטִין אִיפֹה וּלְהַגְדִּיל שֶׁקֶל
 ז וְלַעֲוֹת מֵאֲזֵי מְדָמָה: לִקְנוֹת בְּכֶסֶף דְּלִים וְאֲבִיוֹן בְּעֵבֹר
 ח נְעִלִים וּמִפֶּל בֶּרֶךְ נִשְׁבִּיר: נִשְׁבַּע ה' בְּגֹאֲוֹן יַעֲקֹב אִם-אֶשְׁכַּח
 ט לְנִצַּח כָּל-מַעֲשֵׂיהֶם: הֲעַל זֹאת לֹא-תִדְגֹן הָאָרֶץ וְאֲבֵל
 י כָּל-יוֹשֵׁב בָּהּ וְעַלְתָּה כָּאֵר כָּלָה וְנִגְרַשָּׁה וְנִשְׁקָה כִּיאוֹר
 יא מִצְרַיִם:

א. (1) את מי מאשים הנביא בשני הקטעים שלפניך, ומהי ההאשמה בכל אחד

מהקטעים?

בסס את דבריך על הכתובים. (6 נקודות)

(2) מה יהיה העונש שיוטל על נאשמים אלה, על פי כל קטע? (4 נקודות)

ב. בשני הקטעים שלפניך חוזר הפועל "נשבע".

מהי השבועה, ומה תפקידה בשני הכתובים? (4 נקודות)

20. קרא ירמיה, ז', 21-24; מיכה, ו', 8-1.

ירמיה, ז', 24-21

פז

אמר ה' עבאת אלהי ישראל עלותיכם מפני על זבתיכם
 ואתלו בשד: כי לא דברתי את אבותיכם ולא צויתים ביום
 הוציא אתם מארץ מצרים על דברי עולה זבתי: כי אשר
 את הדבר הזה צויתו אותם לאמר שמעו בקולי והייתי לכם
 לאלהים ואתם תהיו לי לעם והלכתם בכל הדרך אשר
 צוית אתכם למען יטב לכם: ולא שמעו ולא הסו אתי
 אונם ולכו במצעות בשדות לבם הרע והיו לאחור ולא
 לפנים:

מיכה, ו', 8-1

שמעוֹנא את אשר־ה' אמר קום
 ריב את־ההרים ותשמענה הגבעות קולך: שמעו הרים את־
 ריב־ה' והאתנים מסדי ארץ כי ריב ל־ה' עם־עמו ועם־
 ישראל ותזבח: עמי מה־עשיתי לך ומה הלאיתך ענה בי:
 כי העליתך מארץ מצרים ומבית עבדים פדיתך ואשלח
 לפניך את־משה אהרן ומרים: עמי וקרנא מה־יעץ בלך
 מלך מואב ומה־ענה אתו בלעם בן־בעור מן־השטים עד־
 הגלגל למען דעת צדקות־ה': במה אקדם־ה' אכף
 לאלהי מרום האקדמנו בעולות בעולים בני שנה: הירעה
 ה' באלפי אילים ברבבות בחלי־שמן האתן בכורי פשעי
 כרי בטני תפאת נפשי: הגיד לך אדם מה־טוב ומה־ה'
 דורש ממך כי אם־עשות משפט ואהבת הסד והצנע לכת
 עם־אלהיך:

א. (1) קרא ירמיה, ז', 21-23 ומיכה, ו', 7-8.

מהי הטענה המשותפת של שני הנביאים בנוגע לקרבנות?

מכל קטע, הבא ביסוס אחך לדברך, והסבר אותו. (4 נקודות)

(2) בדברי שני הנביאים על הקרבנות אפשר לראות אירוניה. הבא מכל קטע דוגמה

לאירוניה, והסבר מה יכולה להיות המטרה של השימוש באירוניה. (4 נקודות)

ב. במיכה, ו', 8 יש שלוש דרישות מהאדם. מה הן?

במה דרישות אלה מהוות תשובה לשאלות שבפסוקים 6-7? (6 נקודות)

בהצלחה!

כות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך